

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
16/2081

DERES REFERANSE
16/1076

DATO
26.05.2016

Avgift til Bankenes sikringsfond ved uttreden fra sikringsordningen

Det vises til Finansdepartementets brev av 8. april då. der Finanstilsynet bes om å utarbeide høringsnotat og utkast til forskriftsendringer om utmåling av avgift ved uttreden fra sikringsordningen som kan gi bankene rett til refusjon av avgift for den del av det aktuelle året banken ikke er medlem av sikringsfondet.

I vedlagte høringsnotat beskrives reglene for avgiftsbetaling til sikringsfondet og prinsipper for regnskapsføring av avgifter. Notatet drøfter også konsekvenser slik forskriftsendring kan ha for Bankenes sikringsfond og andre berørte parter, herunder for medlemmenes regnskapsmessige periodisering av avgiften. I høringsnotatet drøftes det også om en rett til refusjon bør gjøres ubetinget.

Det foreslås en bestemmelse om forholdsmessig beregning av avgift ved uttreden fra Bankens sikringsfond inntas i samleforskrift til finansforetaksloven.

For Finanstilsynet

Emil R. Steffensen
Direktør for bank- og forsikringstilsyn

Anders Hole
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Vedlegg

FINANSTILSYNET
Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler
Anders Hole
Dir. tlf. 22 93 97 72

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat : Forslag til forskriftsendringer om avgiftsberegning ved uttreden av Bankenes sikringsfond

DATO:
26.05.2016

NUMMER:

SIST REVIDERT:

FORFATTERANSVARLIG:

SEKSJON/AVDELING:

UNNTATT OFFENTLIGHET:

DISTRIBUERES TIL:

1. Innledning

I brev 4. april 2016 ba Finansdepartementet om at Finanstilsynet utarbeider høringsnotat og utkast til forskriftsendringer om utmåling av avgift ved uttreden fra sikringsordningen som kan gi bankene rett til refusjon av avgift for den del av det aktuelle året banken ikke er medlem av sikringsfondet.

Etter finansforetaksloven §§ 19-3 og 19-6, som viderefører banksikringsloven §§ 2-4 og 2-7, kan departementet gi forskrift om Bankenes sikringsfond og dets virksomhet, beregningen av medlemmenes avgiftsplikt, mv. Etter forskrift 6. mai 1997 nr. 429 om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond § 5 skal det foretas et forholdsmessig fradrag i avgiften for nye medlemmer av sikringsfondet for den del av året det nye medlemmet ikke har vært medlem av sikringsfondet. Forskriften har ikke regler for hvordan avgiften skal utmåles ved uttreden fra sikringsordningen.

En bank som er medlem av ordningen 1. januar er etter forskriften forpliktet til å betale sikringsfondsavgift for hele året. Uten rett til avkortning av avgiften dersom banken trer ut av ordningen i løpet av året, vil bankene i samsvar med IFRIC-tolkning 21¹ av regnskapsstandarden IAS 37 måtte innregne hele forpliktelsen 1. januar. Sikringsfondsavgiften må derfor kostnadsføres i sin helhet i regnskapet i første kvartal hvert år.

Dersom bankene har rett til refusjon ved uttreden av sikringsordningen, åpner IFRIC-tolkning 21 for at avgiften kan periodiseres i regnskapet.

I punkt 2 i notatet gjennomgås relevant regelverk og tolkninger for regnskapsføring av avgift til sikringsfond mv. I punkt 3 gis det en beskrivelse av sikringsfondet og plikten til å betale avgift. I punkt 4 gis en beskrivelse av sikringsfondsavgift i enkelte andre land. I punkt 5 gis en beskrivelse av relevant EU-regulering. I punkt 6 vurderes innføring av rett til refusjon ved uttreden av sikringsordningen, herunder spørsmålet om en slik rett til refusjon bør gjøres ubetinget. I punkt 7 drøftes mulige konsekvenser av en slik rett for banker, sikringsordningen og andre. Utkast til forskriftsbestemmelser fremgår i punkt 8.

2. Bakgrunn

Tidligere var praksis blant norske banker å periodisere sikringsfondsavgiften gjennom året. Kostnaden ble regnskapsført under "Rentekostnader og lignende kostnader" i resultatregnskapet.

I samsvar med IFRIC-tolkning 21 om avgifter, som skal anvendes fra 1. januar 2015, har enkelte banker endret regnskapsmessig behandling av sikringsfondsavgiften og regnskapsført hele årets avgift i første kvartal. De fleste bankene valgte imidlertid ikke å endre regnskapsføringen. IFRS Interpretation Committee (IFRS IC) er International Accounting Standards Boards (IASBs) offisielle tolkningsorgan som utgir IFRIC-tolkninger. IFRIC-tolkninger er en del IFRS-forordningen og må følges av alle noterte foretak.

Finanstilsynet tok opp den regnskapsmessige behandlingen av sikringsfondsavgiften i Rundskriv 12/2015. Her ble det gitt uttrykk for at bankene etter gjeldende regelverk må regnskapsføre forpliktelsen til å betale avgift for hele året i første kvartal.

IFRIC-tolkning 21 omhandler når en forpliktelse til å betale en avgift skal innregnes. Dersom den forpliktende hendelsen inntreffer på et spesifikt tidspunkt, skal forpliktelsen innregnes på dette tidspunktet. Dersom den forpliktende hendelsen inntreffer over tid, skal forpliktelsen til å betale avgiften innregnes over tid, dvs. periodiseres. Den forpliktende hendelsen er den aktivitet som utløser betaling av avgiften. Forfallstidspunktet for betalingen er ikke avgjørende.

Sikringsfondsavgiften er en avgift som faller inn under denne tolkningen. For sikringsfondsavgiften er "den aktiviteten som utløser betaling av avgiften" medlemskap i sikringsordningen. En bank som er medlem av sikringsordningen 1. januar, vil etter finansforetaksloven § 19-6 være forpliktet til å betale

¹ IFRS Interpretations Committee, <http://www.ifrs.org/IFRSs/Pages/IFRS.aspx>

avgift for hele kalenderåret. For eventuelt å få avkortet avgift ved uttreden av ordningen, må banken søke om det, og Finansdepartementet må fatte et enkeltvedtak.

ESMA har i *Opinion Application of the IFRS requirements in relation to the recognition of contributions to Deposit Guarantee Schemes (DGS) in IFRS accounts* av 25.09.2015 drøftet om motposten til forpliktelsen kan regnskapsføres som en eiendel og periodiseres over året. Konklusjonen er at motposten ikke kan regnskapsføres som en eiendel, men må kostnadsføres i samme periode som forpliktelsen regnskapsføres.

3. Om Bankenes sikringsfond og avgiftsplikt

Finansforetaksloven kapittel 19 regulerer sikringsfondets virksomhet. Sikringsfondet skal gjennom innskuddsgarantiordningen sikre innskuddsforpliktelsene til medlemmene. Pliktige medlemmer av garantiordningen er i utgangspunktet norske banker, jf. finansforetaksloven § 19-1. Også filialer av kredittinstitusjoner etablert i annen EØS-stat kan være medlem.

Fondet kan også på nærmere vilkår yte støtte til norske banker etter finansforetaksloven § 19-7 slik at foretakene kan oppfylle sine forpliktelser eller videreføre virksomheten, eventuelt få overført virksomheten til annet finansforetak.

Medlemmene skal hvert år betale en avgift til sikringsfondet, jf. finansforetaksloven § 19-6 første ledd. Avgiften er basert på en kombinasjon av størrelsen av garanterte innskudd hos medlemmet og beregningsgrunnlaget for kapitaldekningskravet. Det skal foretas en risikojustering av avgiften basert på kapitaldekningsnivået. Avgiftsforpliktelsen for løpende medlemskap oppstår for alle som er medlem per 1. januar hvert år. Innbetalingen skal skje på det tidspunkt som fastsettes av sikringsfondets styre, jf. forskrift 6. mai 1997 nr. 429 om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond § 6.

Av finansforetaksloven § 19-8 første ledd fremgår det at *"Et nytt medlem skal svare avgift for første driftsår fra og med tidspunktet for inntreden"*.

Beregning av avgift er nærmere regulert i forskrift om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond § 5. Etter denne bestemmelsen skal det foretas et forholdsmessig fradrag i avgiften for nye medlemmer av sikringsfondet for den del av året det nye medlemmet ikke har vært medlem av sikringsfondet.

Av finansforetaksloven § 19-8 tredje ledd følger det at *"Departementet kan ved enkeltvedtak eller i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om plikt til å svare avgift i tilfelle av avvikling, fusjon og vesentlige endringer i omfanget av virksomheten"*.

Det er ikke gitt nærmere generelle regler om plikt til å betale avgift ved endringer i virksomhet, f.eks. ved uttreden. Praksis har imidlertid vært at det ved uttreden av fondet er gitt avkortning av avgift basert på et forholdsmessighetsprinsipp. Det er ikke betalt avgift for den periode Bankenes sikringsfond ikke har hatt en garantiforpliktelse eller betalt dobbelt avgift for en periode som følge av virksomhetsoverdragelse mv.² Det er Finansdepartementet som, etter tilrådning fra Bankenes sikringsfond, fatter vedtak om avgiftsplikt og beregning.

4. Regulering av sikringsfondsavgift i andre land

I Sverige blir sikringsfondsavgiften ilagt etter hvor lenge banken har vært medlem i sikringsordningen. Dette fremgår av § 14 i Lag (1995:1571) om innsättningsgaranti:

---

² Bankenes sikringsfonds brev av 16. april 2015 til Finansdepartementet og Finansdepartementets brev av 26. mai 2015 til Bankenes sikringsfond.

14 § Om garantin for ett institut börjar gälla under ett löpande kalenderår skall avgiften för det året fastställas med hänsyn till den tid garantin gällt. Avgiften skall grundas på summan av institutets insättningar vid årets utgång och i övrigt beräknas på samma sätt som anges i 13 § andra stycket.

Om garantin för ett institut upphör att gälla under ett löpande kalenderår skall avgiften för det året fastställas med hänsyn till den tid garantin gällt. Avgiften skall i övrigt beräknas på samma sätt som anges i 12 och 13 §§. *Lag (2000:95).*

I Danmark er det en tilsvarende regulering som den svenske ordningen. Det eksisterer ulike betalingsmekanismer for sikringsordningen i øvrige land i EU. I noen land betales avgiften forholdsmessig etter hvor lenge man har vært medlem. I andre land ilegges avgiften på et bestemt tidspunkt, og banken har ikke rett på refusjon dersom den trer ut av ordningen i løpet av året.

5. EU-regulering

EU har vedtatt nye direktiver om henholdsvis innskuddsgaranti (Direktiv 2014/49/EU) og krisehåndtering (Direktiv 2014/59/EU).

Gjennomføringen av innskuddsgaranti- og krisehåndteringsdirektivet vil kreve at Norge har to fond, et innskuddsgarantifond (garantifondet) og et krisehåndteringsfond (krisefondet). Finansdepartementet har bedt Banklovkommisjonen om å utrede gjennomføringen av disse direktivene i norsk rett.

Finansiering av fondene er sentrale elementer i direktivene. Direktivene inneholder imidlertid ikke bestemmelser om periodisering av avgifter og refusjon.

Innskuddsgarantidirektivet regulerer ikke refusjon av avgift direkte, og det er heller ikke slike bestemmelser i *"Guidelines on methods for calculating contributions to deposit guarantee schemes"*. Ved byte av sikringsordning fremgår det i *"Guidelines on cooperation agreements between deposit guarantee schemes"* artikkel 21 at bidragene som er innbetalt de siste 12 måneder før medlemskapet slutter, skal overføres til den nye sikringsordningen, hvilket kan være midt i året. Dette gjelder ikke bankenes avgiftsplikt, men fordelingen mellom sikringsordninger.

Krisehåndteringsdirektivet sier heller ikke direkte noen om refusjon av avgifter. I forordning 2015/63/EU som utfyller direktivet fremgår det "with regard to ex ante contributions to resolution financing arrangements" at det for nye medlemmer skal gjøres en forholdsmessig beregning for det antall hele måneder foretaket har vært under tilsyn.³

Det fremgår av Finans Norges brev til Finansdepartementet 1. mars 2016 at foreningen vil gi innspill til Banklovkommisjonen om avgiftsbetaling i forbindelse med kommisjonens arbeid om ny lov om sikringsordninger. Det legges til grunn at felles problemstillinger rundt avgiftsbetaling og regnskapsføring for et nytt krisefond også avklares gjennom Banklovkommisjonen arbeid.

6. Vurderinger

Det kan fremstå urimelig at banker må betale avgift til sikringsordningen for perioder der Bankenes sikringsfond ikke har en garantiforpliktelse eller at det betales dobbelt avgift for en periode som følge av virksomhetsoverdragelse mv. mellom medlemmer. Dette er gjenspeilt i regler om beregning av avgift for nye medlemmer og gjennom praksis ved uttreden ved at det i enkelte tilfeller er fattet vedtak om avkortning av avgift etter et forholdsmessighetsprinsipp ved virksomhetsendringer.

³ Article 12: "Where an institution is a newly supervised institution for only part of a contribution period, the partial contribution shall be determined by applying the methodology set out in Section 3 to the amount of its annual contribution calculated during the subsequent contribution period by reference to the number of full months of the contribution period for which the institution is supervised."

Uttreden fra sikringsfondet kan skje som følge av virksomhetsoverdragelse eller ved avvikling av innskuddsvirksomhet. Uttreden kan også skje som følge av avvikling som følge av likviditets- og soliditetsproblemer som ledd i offentlig administrasjon der innskuddsgarantien blir gjort gjeldende. Et ubetinget krav på tilbakeføring av innbetalt avgift kan fremstå urimelig i de situasjoner der Bankenes sikringsfond har måttet dekke krav fra innskytere under garantien.

Det avgjørende for periodisering av en avgiftsbetaling etter IFRIC-tolkningen, er når den forpliktende hendelsen inntreffer. I den norske sikringsordningen inntreffer den forpliktende hendelsen 1. januar. Til sammenlikning inntreffer den forpliktende hendelsen i den svenske ordningen over tid: *"skall avgiften för det året fastställas med hänsyn till den tid garantin gäller"*.

Det må imidlertid legges til grunn at dersom avgiftsberegningen knyttes til en refusjonsrett for den tid garantien ikke gjelder, ville man kunne anse at plikten til å betale avgiften inntreffer gradvis over tid og avgiften ville kunne periodiseres over året. Refusjonsretten kan imidlertid ikke gjøres situasjons-avhengig uten at dette vil medføre at forpliktelsen til å betale avgift anses å være utløst slik at periodisering er utelukket.

Praksisen knyttet til avkortning av avgift gjelder få tilfeller. Etter Finanstilsynets vurdering er foreliggende praksis ikke tilstrekkelig til at bankene kan legge til grunn at det vil bli gitt avkortning i sikringsfondsavgift etter søknad. Finansdepartementet har ikke gitt noen bindende uttalelse om praktisering av adgangen til å fatte slike vedtak.

For at sikringsfondsavgiften skal kunne periodiseres, må kravet på sikringsfondsavgift utformes slik at den er betinget av hvor lenge man har vært medlem i ordningen uavhengig av hva grunnen til uttreden er.

I samsvar med IFRIC-tolkningen vil en annen illeggelse av sikringsfondsavgift kunne gi grunnlag for periodisering av avgiften i regnskapet, f.eks. dersom forpliktelsen oppstår for hvert påbegynte kvartal eller måned. Slik avgiftskravet er formulert i finansforetaksloven § 19-6, krever dette imidlertid lovendring. Endret struktur for plikten til å betale avgift vil på samme måte som en ubetinget refusjonsrett kunne medføre at avgift for siste garantiperiode ikke blir betalt av banker som innstiller virksomhet gjennom offentlig administrasjon el.

7. Konsekvenser

Som vist ovenfor vil Bankenes sikringsfond, dersom det innføres en ubetinget rett for bankene til å få refundert avgift ved uttreden, i tillegg til å utbetale garanterte innskudd for et medlem også kunne risikere å refundere innbetalt avgift. Det må likevel antas at garantiutbetalingene i slike tilfeller vil være vesentlig høyere enn eventuell sikringsfondsavgift.

Utover slike tilfeller, antas en refusjonsrett ikke å medføre vesentlige konsekvenser for sikringsfondet utover det som er situasjonen per i dag ved behandling av refusjon gjennom enkeltvedtak basert på en forholdsmessig avgiftsbetaling.

Periodisering av sikringsfondsavgift får effekt på bankenes delårsregnskap. For årsregnskapet vil det ikke få noen konsekvenser. Effekten er størst i første kvartal. Her vil forskjellen mellom de to måtene å regnskapsføre sikringsfondsavgiften på være $\frac{3}{4}$ av den årlige avgiften. For DNB er den årlige avgiften ca NOK 800 mill. $\frac{3}{4}$ av dette er NOK 600 mill. Dette utgjør ca. 9 prosent av resultat før skatt i første kvartal 2016. For de øvrige kvartalene vil forskjellen være $\frac{1}{4}$ av årlig avgift.

Dersom en institusjon ikke oppfyller det kombinerte bufferkravet, kan disponeringer som utbyttebetaling, konsernbidrag, rente på fondsobligasjonskapital mv. bare foretas innen rammen av et maksimalt disponeringsbeløp beregnet etter CRR/CRD IV-forskriften § 6. For banker i en slik situasjon, vil periodisering av sikringsfondsavgiften bidra til at resultatet tidlig i året ikke svekkes ytterligere.

Det antas at analytikere og andre regnskapsbrukere vil kunne hensynta prinsippene for regnskapsføring av sikringsfondsavgift i vurderingen av den finansielle stillingen til bankene, slik at en forskriftsendring som åpner for periodisering ikke har noen avgjørende betydning.

8. Forslag til forskriftsendring

Det foreslås at en bestemmelse om forholdsmessig beregning av avgift ved uttreden i form av en regel om avkortning i avgiften inntas i samleforskrift til finansforetaksloven. Samleforskriften viderefører i det vesentlige forskrifter på finansområdet, herunder forskrifter til banksikringsloven. Det anses ikke nødvendig med nærmere spesifisering av beregningsmåte, men det legges til grunn at sikringsfondet vil benytte fellesprinsipper som ved beregning av løpende avgift og prinsipper om forholdsmessighet for nye medlemmer.

Forslag til samleforskrift har vært på høring med høringsfrist 1. april 2016. Dersom fastsettelse av denne forskriften ikke skjer før årsskiftet, vil et alternativ være å plassere bestemmelsen i forskrift om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond.

Utkast til bestemmelse:

Ny § 19-8 i samleforskrift til finansforetaksloven:

[alt. Ny § 6 i forskrift om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond]

§ X. Beregning av avgift for medlemmer som trer ut

For medlemmer som trer ut av sikringsfondet i løpet av året, skal det foretas et forholdsmessig fradrag i avgiftene som nevnt i § 19-6 [§ 2] for den del av året medlemmet ikke har vært medlem av sikringsfondet.

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

POST@FINANSTILSYNET.NO

WWW.FINANSTILSYNET.NO